

ارمغان نگارستان سیستمی به مجلات برسد

ناصرنادری

یادداشت سردبیر

اجزای اصلی سیستم مجلات رشد

اگر مجلات رشد را به مثابه یک سیستم تصور کنیم، قادریم اجزای آن شامل «درون داد»، «فرایند»، «برون داد» و «بازخورد» را به شرح زیر، بررسی کنیم:

☀ **درون داد (In Put):** درون داد را به مواد خام یک کارخانه تشبیه کرده‌اند. در مجلات رشد، درون دادها عبارتند از: اهداف و رویکردها (اسناد بالادستی)، منابع انسانی (سردبیران، اعضای شورای برنامه‌ریزی و کارشناسی، طراحان گرافیک، ویراستاران، مدیران داخلی، تصویرگران، حروف‌چینان، مکت‌خوانان، عکاسان، ناظران چاپ و ...)، منابع مالی، تجهیزات و سخت‌افزار (فناوری)، اطلاعات تحلیل نیازهای مخاطبان، آینده پژوهی، تحلیل رسانه‌های نوشتاری و ...

☀ **فرایند (Process):** مجموعه فعالیت‌هایی که بر اساس دانش و مهارت و ذوق منابع انسانی و تعامل آن‌ها با یکدیگر در عرصه‌های گوناگون صورت می‌پذیرد تا شرایطی فراهم شود که سیستم به بالاترین «بهره‌وری» دست یابد؛ عرصه‌هایی چون «تولید فرهنگی محتوا»، «آماده‌سازی متنی و تصویری»، «تولید

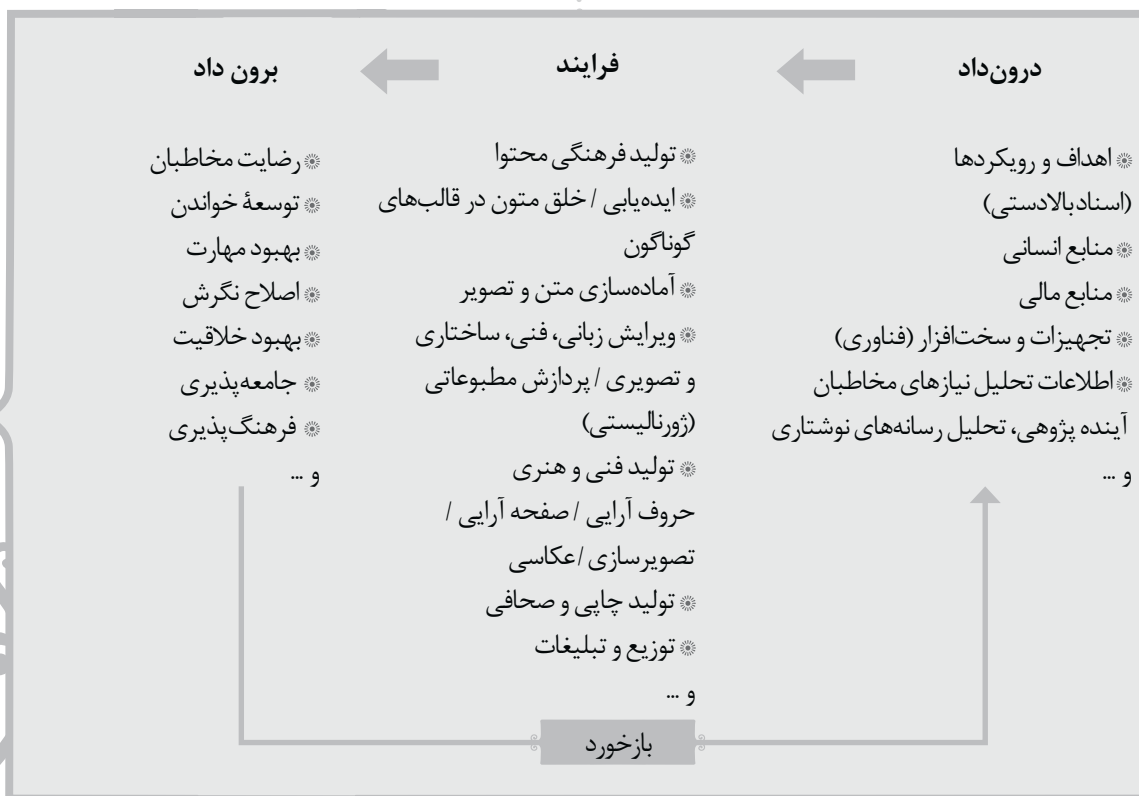
برنامه‌ریزی و تولید مجموعه بزرگ «مجلات رشد» را می‌توان یک «سیستم» دانست؛ چرا که در این مجلات مجموعه‌ای از مؤلفه‌ها و اجزای مجزا و متعامل برای رسیدن به یک هدف مشترک، با یکدیگر همکاری می‌کنند و در بین اجزا و عناصر آن نیز تعامل وجود دارد و با یکدیگر مرتبط‌اند و نوعی تأثیرگذاری و تأثیرپذیری مشاهده می‌شود. همه این عناصر مشابه نیستند و دارای ویژگی‌ها و کارکردهای گوناگون هستند و این تفاوت‌ها ضروری است.

با نگرش سیستمی به مجلات رشد، فواید بسیاری برای دفتر مترتب است: نیازها و اقتضات زمانه بهتر شناسایی می‌شود؛ مسائل و چالش‌ها به آسانی رخ می‌نمایند؛ شرایط حل مسائل، جامع‌تر و عینی‌تر فراهم می‌شود و برای رسیدن به راه‌حل‌های مطلوب از بین گزینه‌های متعدد، تصمیم‌سازی علمی‌تر و منطقی‌تر می‌شود؛ امکان ارزشیابی و کنترل کیفیت اجزای اصلی سیستم، به شکل اصولی‌تر فراهم می‌شود و برای بهبود سیستم، «اقدامات اصلاحی» را می‌توان جدی‌تر و برنامه‌ریزی شده‌تر انجام داد.

فنی و هنری»، «چاپی و صحافی» و «توزیع و تبلیغات». در حقیقت، عمده فعالیت‌های فرهنگی، هنری و فنی که تار و پود مجلات را شکل می‌دهد، در این مرحله خلق می‌شود. اقدامات ظریف، روشمند و هوشمندانه‌ای چون: ایده‌پردازی و طراحی ساختار محتوا؛ آفرینش متون خلاق و القایی؛ مهندسی ارتباطات انسانی؛ استفاده از قابلیت‌های فناوری ارتباطات و اطلاعات (ICT)؛ هنر گرافیک و عکاسی؛ ویرایش و پیرایش متون؛ شگردهای خلاق و جذاب مطبوعاتی (ژورنالیستی)؛ قابلیت‌های صنعت چاپ؛ اطلاع‌رسانی و تبلیغات با شکل‌های نوین؛ بازآفرینی و تحلیل بازار رسانه؛ و ...

با دقت در این مراحل می‌توان ادعا کرد که برای برنامه‌ریزی و تولید مجلات رشد باید از ظرفیت‌های رشته‌های هنری و علوم گوناگونی چون ادبیات، گرافیک، تصویرسازی، عکاسی، ویرایش، اقتصاد رسانه، سیاست فرهنگی، جامعه‌شناسی آموزش و پرورش، روان‌شناسی رشد و یادگیری، مدیریت رسانه، مدیریت آموزش و پرورش، صنعت چاپ، فرهنگ جهانی و ... به شکل سیال و حرفه‌ای استفاده شود.

به این مرحله «منبع تغییر» نیز گفته‌اند؛ زیرا در «درون داد» تغییراتی انجام می‌شود تا آن را به «برون داد» تبدیل کند. **برون داد (Out Put):** به خدمات سیستم مجلات و

برآورده شدن انتظارات مدیران و برنامه‌ریزان از تولید مجلات بر حسب معیارهای خاص مربوط می‌شود.

مهم‌ترین مظاهر برون‌داد مجلات رشد عبارتند از: رضایت مخاطبان، توسعه خواندن، بهبود مهارت، اصلاح نگرش، بهبود خلاقیت، جامعه‌پذیری، فرهنگ‌پذیری و ...

☀ **باز خورد (Feed Back):** منظور، مقایسه عملکرد برون‌داد با درون‌داد با توجه به عملکرد هدف و معیارهای تعریف شده و برگشت اثر آن به سیستم است. با توجه به کیفیت عملکرد برون‌داد، کیفیت بازخورد هم تغییر می‌کند. بر اساس آن، اطلاعات لازم در مورد کفایت عملکرد سیستم و برون‌داد به مدیران و برنامه‌ریزان سیستم ارائه می‌شود. بازخورد ممکن است باعث «تقویت» یا «اصلاح سیستم» شود.

مدیریت مجلات رشد در صدد است با روش‌های گوناگون علمی ارتباطی و پژوهشی، میزان رضایت مخاطبان و چگونگی اثربخشی مجلات رشد را در فرایند یاددهی - یادگیری در حوزه برنامه غیر رسمی آموزش و پرورش، رصد و پایش کند.

نشریه «سالنامه رشد» ضمن ارائه تصویری جامع از فعالیت‌های سالانه دفتر، می‌کوشد این امکان را فراهم کند تا سردبیران و برنامه‌ریزان، فرصت «بازاندیشی» در برنامه‌ریزی‌ها و عملکردها و تجربه‌های معنادار خود را در مراحل مختلف سیستم مجلات بیابند و بر این اساس، با «بازسازی» ایده‌های نو و تقویت فضای تفکر نقاد و تفکر خلاق، مسیر رو به تعالی را برای مجلات رشد «بازآفرینی» کنند. لازمه کیفیت‌بخشی به مجلات رشد، علاوه بر داشتن نگرش سیستمی، وجود محیطی سرشار از تعاملات صمیمانه بین فردی و مشارکت گروهی برای خلق دانش و خلاقیت و اکتشاف در سایه عنایات خداوندی است. بر خود لازم می‌بینم از همفکری و مساعدت اعضای شورای برنامه‌ریزی، مدیر داخلی، ویراستاران، گرافیکست، گزارشگران و همه دوستانی که به نحوی در برنامه‌ریزی و تولید «سالنامه رشد» نقش داشتند تشکر نمایم. در ضمن، در انتظار دریافت نظرات سازنده شما در ارتقای کیفیت این نشریه در سال‌های آتی خواهیم بود.

